

อิทธิพลของความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่า
อุปสรรคที่มีต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรม
ผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี

Influence of Creativity and Adversity Quotient on Career Success of
Organization's Management in Automotive Parts Manufacturing Industry in
Amata City Chonburi Industrial Estate

อิสริย์ บุญนารักษ์¹, วรณวิชนี ถนอมชาติ² และ วัทญญ สุวรรณเศรษฐ³

Issaree Bunnaranurak¹, Wanvicechane Tanomchard² and Watunyoo Suwannaset³

^{1,2} คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา, ³คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

^{1,2} Burapha Business School, Burapha University, Thailand ³ Faculty of Education, Burapha University, Thailand

E-mail: ¹wanissaree22@gmail.com, ²wanvice@buu.ac.th, ³suwannaset@hotmail.com

Received December 1, 2021; Revised May 25, 2022; Accepted May 27, 2022

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ระดับความคิดสร้างสรรค์ ระดับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคและระดับความสำเร็จในอาชีพ 2. ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับความสำเร็จในอาชีพ และ 3. อำนาจการพยากรณ์ของความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคที่มีผลต่อความสำเร็จในอาชีพ การดำเนินการวิจัยเป็นการศึกษาเชิงสำรวจในเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรได้ 385 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เริ่มจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับสลากแบบไม่ใส่คืน และใช้การสุ่มตามความสะดวก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้คือสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานในการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และค่าความสัมพันธ์แบบถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน งานวิจัยนี้ได้รับแบบสอบถามคืนมาในสภาพสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนาพบว่า ผู้บริหารองค์การมีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคในระดับมากที่สุด ความคิดสร้างสรรค์และความสำเร็จในอาชีพอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติเชิงอนุมาน ผลการวิจัยพบว่า ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความสำเร็จใน

อาชีพ โดยที่ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค และความคิดสร้างสรรค์ สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในอาชีพ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในอาชีพได้ร้อยละ 56.4

คำสำคัญ: ความคิดสร้างสรรค์; ความสามารถในการเผชิญ; ความสำเร็จในอาชีพ

Abstract

The objectives of this study were: 1) to study levels of creativity and adversity quotient on career success 2) to study the relationship between creativity and adversity quotient on career success, and 3) to study the predictive power of creativity and adversity quotient on career success. It was exploratory research. In the quantitative research, the sample group was the executives of the auto parts manufacturing organization in Amata City Chonburi Industrial Estate. The sample size was determined in the case of infinite population, so there were 385 people. Multi-stage sampling was used, starting with simple sampling through sampling without replacement and convenience sampling. The tool was a structured closed-ended questionnaire. The statistics were descriptive statistics including frequency, percentage, mean, standard deviation, and inferential statistics. The hypothesis was tested using Pearson's correlation coefficient and stepwise multiple regression correlation. In this research, the questionnaires were returned in 100% complete condition. The results of descriptive statistical analysis revealed that the organization's administrators had the highest level of adversity quotient. Creativity and career success were at a high level. The results of hypothesis testing using inferential statistics showed that the hypothesis was acceptable, i.e., creativity and adversity quotient had a high positive correlation with career success. Adversity quotient and creativity were statistically significant for predicting career success at 0.05, or 56.4%.

Keywords: Creativity; Adversity quotient; Career success

บทนำ

การบริหารองค์การในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้านและตลอดเวลา ทั้งภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน องค์การจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนอยู่เสมอ (ธีรพงศ์ ประดิษฐ์กุล, 2563) ผู้บริหารมีหน้าที่ในการวางแผนการดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้ รวมทั้งกระตุ้นให้บุคลากรทุ่มเทแรงกายและแรงใจเพื่อสนองนโยบายขององค์การ จึงจำเป็นต้องรู้จักกระบวนการคิดอย่าง

เป็นระบบ วิเคราะห์ปัญหา นำมาปรับใช้และแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้น (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์, 2560) เพื่อให้สามารถฟันฝ่าอุปสรรค ทั้งสามารถส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพได้อีกด้วย

ความสำเร็จในอาชีพเป็นสิ่งที่บุคคลทำงานปรารถนา ส่งผลให้เกิดความเพียรพยายามเนื่องจากมุ่งหวังความสำเร็จ ทั้งนี้ยังส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและจิตใจที่ดีของบุคคล เนื่องจากการตอบสนองความต้องการทางบวกต่อจิตใจ ทั้งจากเงินเดือน การได้รับรางวัล ซึ่งนำไปสู่ความก้าวหน้าในหน้าที่หรือการเลื่อนตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น (อารี พันธุมณี, 2545) การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ไม่ได้มีเพียงความฉลาดทางสติปัญญา หรือ IQ (Intelligence Quotient) และความฉลาดทางอารมณ์ หรือ EQ (Emotion Quotient) เท่านั้น เนื่องจากบุคคลที่มีค่า IQ หรือ EQ สูงไม่สามารถชี้วัดว่าบุคคลนั้นจะประสบความสำเร็จได้เสมอไป

AQ หรือ Adversity Quotient คือ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของบุคคล (Stoltz, 1997) ด้วยสถานะที่มีการเปลี่ยนแปลงทำให้ทุกคนต้องเผชิญกับปัญหา เช่น ปัญหาสภาพแวดล้อมในการทำงาน ปัญหาเพื่อนร่วมงาน หรือปัญหส่วนตัว หากบุคคลมีความอดทน ไม่ว่าจะเผชิญกับปัญหาหรือแรงกดดันใดๆก็จะประสบความสำเร็จได้ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2548) อาจสรุปได้ว่า ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้พนักงานประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงาน (วิทยา นาควัชระ, 2544)

ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าทรัพยากรสำคัญในองค์การเปลี่ยนเป็นเรื่องของ ความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น เนื่องจากเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การได้เปรียบทางการแข่งขัน จากการศึกษาบุคคลที่ประสบความสำเร็จพบว่า บุคคลเหล่านั้นมีความสามารถในการกำหนดขอบเขตของปัญหา มองปัญหาด้วยมุมมองแบบใหม่เพื่อทำให้เห็นทางแก้ปัญหาที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ ส่งผลให้ประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น (ณกมล ปุณฺณเขตต์ทิกุล, 2546) แสดงให้เห็นว่า ถ้าบุคคลสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์แก้ไขปัญหาได้ โอกาสในการประสบความสำเร็จจะสูงขึ้นเช่นกัน

ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ความสัมพันธ์ของความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค กับความสำเร็จในอาชีพ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ถ้าองค์การเน้นการใช้ความคิดสร้างสรรค์ แต่ขาดการส่งเสริมเรื่องความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ผู้บริหารองค์การจะประสบความสำเร็จในอาชีพได้ยาก ดังที่เห็นข่าวสารในปัจจุบันว่า ผู้บริหารที่มีทักษะ มีความรู้ ความสามารถทำงานในองค์การขนาดใหญ่ แต่ไม่สามารถอยู่กับองค์การได้นาน มีการเปลี่ยนแปลง โยกย้ายงานอยู่บ่อยครั้ง ส่วนหนึ่งเป็นเพราะการจัดการและความพร้อมในการรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้

กล่าวได้ว่า ปัจจุบันเป็นยุคของการแข่งขันทางเศรษฐกิจทั้งภายในและต่างประเทศ ซึ่งธุรกิจด้านอุตสาหกรรมมีการขยายตัวต่อเนื่องเป็นอย่างมาก ซึ่งภาคตะวันออกมีการขยายตัวในเกือบทุกจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นหนึ่งในจังหวัดที่อยู่ในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern economic corridor: EEC) เป็นแผนยุทธศาสตร์ต่างประเทศของรัฐบาล และเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพครบทั้งในภาคการท่องเที่ยวพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม (วุฒิเกียรติ เดชะมงคลาภิวัฒน์, 2561) เป็นจังหวัดที่

มีนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่หลายแห่ง คิดเป็นร้อยละ 21.05 ของประเทศ โดยเฉพาะนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี ถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในด้านทำเลและกำลังซื้อ มีกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ 267 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 32.64 (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2561) ทั้งยังได้รับความเชื่อถือและเป็นที่สนใจจากนักลงทุนต่างชาติ ดังนั้นผู้บริหารองค์การจำเป็นต้องมีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถ มีกระบวนการคิด ตลอดจนทักษะในการรับมือและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จ และสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันที่เหนือกว่าคู่แข่งในอนาคต เกิดความสำเร็จทั้งตนเองและองค์การได้ในระยะยาว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค และความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี
3. เพื่อศึกษาอำนาจการพยากรณ์ของความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคที่มีผลต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี

สมมติฐานการวิจัย

1. ความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพ
2. ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพ
3. ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ได้

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) ได้รับการกล่าวถึงอย่างมากทั้งในด้านการดำเนินชีวิตและการทำงาน มีความสำคัญต่อสังคม เศรษฐกิจ และบุคคล เป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคคลและองค์กร (อารี พันธมณี, 2557)

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์

ความคิดสร้างสรรค์ คือ ความสามารถทางสมองในการคิดได้กว้างไกลและเป็นระบบ เป็นความสามารถในการรวบรวมความรู้เดิม บูรณาการประสบการณ์ที่มีอยู่ สามารถพัฒนาเป็นหลักการ ทฤษฎี รวมถึงสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ เป็นการคิดเป็นแง่บวกและเป็นประโยชน์ (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556; อัสรา เอิบสุลารี, 2556; สุนันท์ สินธพานนท์, 2555; พนัธ ชาติทอง, 2554; ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2553 และ นรินทร์ สุทธิศักดิ์, 2550)

องค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์

เจ พี กิลฟอร์ด (J.P. Guilford) นักจิตวิทยาคนแรกที่ยธิบายลักษณะความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์อย่างเป็นระบบว่าเป็นความสามารถในการคิดแบบอเนกนัย (Divergent thinking) และกล่าวถึงองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 4 องค์ประกอบ (Guilford, 1967) ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ลักษณะความคิดไม่ซ้ำซ้อน เกิดจากการรวบรวมความรู้ประสบการณ์ แล้วนำมาประยุกต์ให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์และมีประสิทธิภาพ
2. ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ความสามารถในการผลิตความคิดที่แตกต่างภายในระยะเวลาที่กำหนด สามารถใช้ถ้อยคำอย่างคล่องแคล่ว เพื่อแสดงสิ่งที่ต้องการสื่อสารได้อย่างชัดเจน
3. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการค้นหาวิธีในหลายมุมมอง เกิดการพัฒนาความคิดที่แตกต่าง หลากทิศทาง ไม่ซ้ำซ้อน ไม่ยึดติดกับสิ่งเดิม
4. ความคิดละเอียดลออ (Elaboration) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นรายละเอียด เชื่อมความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ เพื่อขยายความคิดหลักให้ชัดเจนและสมบูรณ์มากขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (Adversity Quotient หรือ AQ) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นโดย พอล จี สโตลท์ซ (Paul G. Stoltz) เป็นนักศึกษาและเผยแพร่แนวคิดนี้ในปี 1997 และมีการนำมาประยุกต์ใช้กับองค์กรต่าง ๆ นอกจากเชาว์ปัญญา (IQ) และเชาว์อารมณ์ (EQ) แล้วความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (AQ) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้บุคคลประสบความสำเร็จทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต

ความหมายของความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค คือ ความอดทน มุ่งมั่น เมื่อบุคคลต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบากทั้งด้านร่างกายและจิตใจ (วิทยา นาควัชระ, 2557; มัณฑรา ธรรมบุศย์, 2554;

ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว, 2551) บุคคลจะมีรูปแบบการตอบสนองที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคในระดับสูง จะมีความรับผิดชอบต่อการแก้ปัญหาสูง และสามารถจัดการปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ AQ เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถพยากรณ์ได้ว่า บุคคลใดมีศักยภาพในการทำงานและมีโอกาสประสบความสำเร็จชีวิตได้ (Stoltz, 1997)

องค์ประกอบของความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคทั้ง 4 ด้านเรียกว่า CO2RE เป็นหลักการสำคัญที่ใช้ในการประเมินระดับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคของบุคคล (Stoltz, 1997; คັນสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2545; ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว, 2551; มัณฑรา ธรรมบุศย์, 2554) ในทิศทางเดียวกัน ดังนี้

1. การควบคุมตนเองและสถานการณ์ (C = Control) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมตนเองหรือสถานการณ์ให้สามารถผ่านปัญหาหรืออุปสรรคที่ยากลำบากไปได้
2. การรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ (O2 = Origin and ownership) หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุของอุปสรรคเสมือนเป็นปัญหาของตนเอง พยายามหาแนวทางแก้ไขให้สำเร็จ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขอย่างสร้างสรรค์
3. การเผชิญปัญหาอย่างมีสติด้วยทัศนคติเชิงบวก (R = Reach) หมายถึง ความสามารถในการวัดความยากของปัญหา รวมทั้งการเข้าใจว่าเป็นเพียงเหตุการณ์ที่ผ่านเข้ามาและผ่านออกไป
4. ความอดทนต่อปัญหา (E = Endurance) หมายถึง ความสามารถในการรับมือกับความยืดเยื้อของปัญหา รวมถึงการจัดการปัญหานั้นให้หมดไป

แนวคิดเกี่ยวกับความสำเร็จในอาชีพ

ความสำเร็จในอาชีพ (Career success) เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดความตั้งใจเพื่อต้องการที่จะประสบความสำเร็จในอาชีพ นำมาซึ่งชื่อเสียง ความก้าวหน้าในอาชีพ การเป็นที่ยอมรับ รายได้ รวมถึงความสุขและความพึงพอใจในชีวิต (Gattiker & Larwood, 1986)

ความหมายของความสำเร็จในอาชีพ

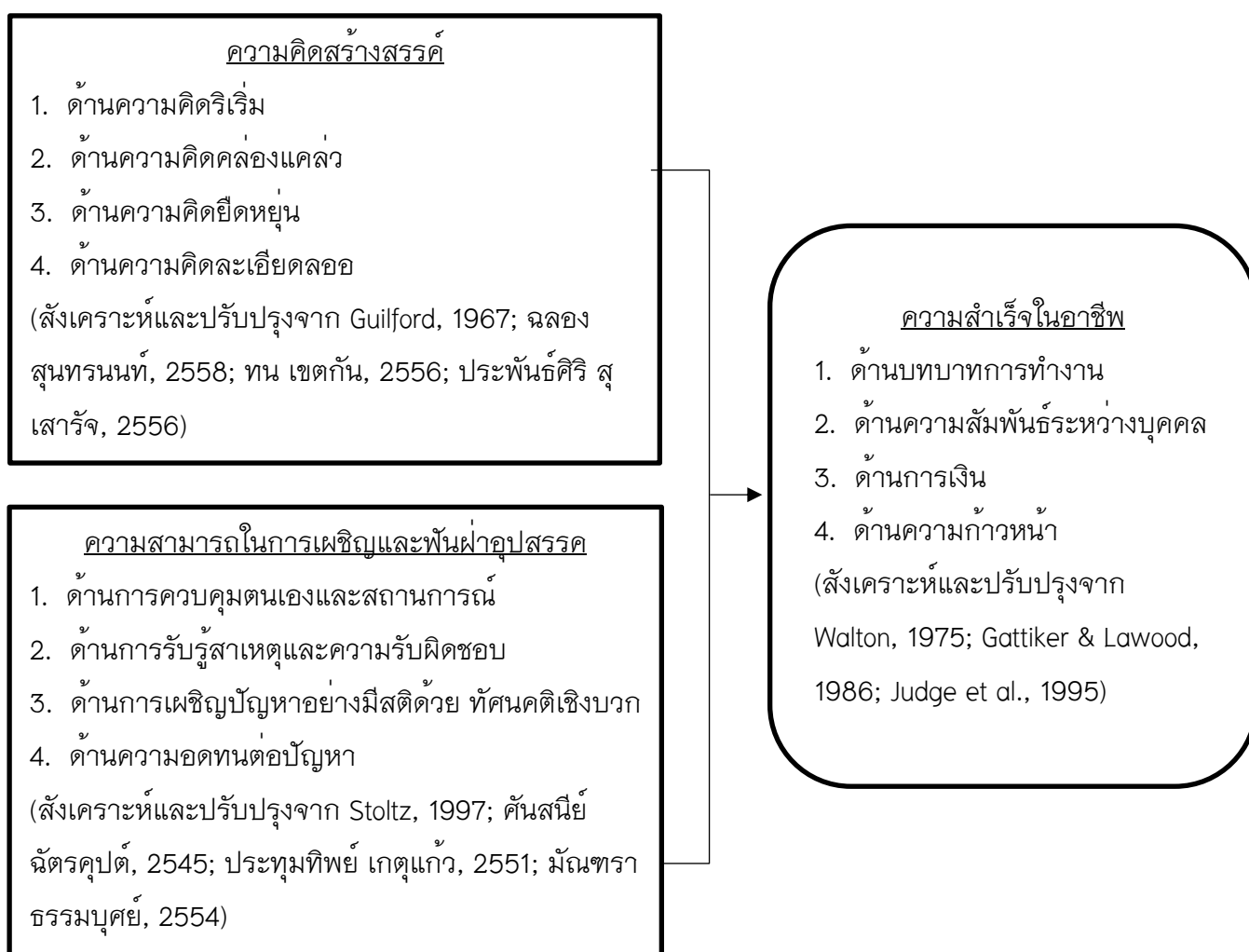
ความสำเร็จในอาชีพ คือ การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับความก้าวหน้าในอาชีพของตนเอง ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก (Gattiker & Larwood, 1986; DuBrin, 1990; Melamed, 1995; Judge et al., 1995; Lau & Shaffer, 1999; Seibert & Kraimer, 2001; Harris & Ogbonna, 2006)

องค์ประกอบของความสำเร็จในอาชีพ

จัดจ์และคณะ (Judge et al.) ได้เสนอรูปแบบความสำเร็จในอาชีพ (Model of executive career success) โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ความสำเร็จในอาชีพเชิงนามธรรมและเชิงรูปธรรม (Judge et al., 1995) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแกตติเกอร์และลาร์วูด (Gattiker & Larwood) ซึ่งอธิบายถึงองค์ประกอบของความสำเร็จในอาชีพไว้ 4 องค์ประกอบ ดังนี้ (Gattiker & Larwood, 1986)

1. ด้านบทบาทการทำงาน (Job success) คือ การรับรู้ถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ การมีอำนาจตัดสินใจในงานที่ทำ ตลอดจนความสามารถในการบริหารงาน
2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal success) คือ การรับรู้ถึงการเป็นที่ยอมรับจากเพื่อนร่วมงานอย่างจริงใจ รวมถึงการที่ตัวบุคคลสามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี
3. ด้านการเงิน (Financial success) คือ การรับรู้ถึงค่าตอบแทนที่ได้รับอย่างเป็นธรรม เหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบ และอยู่ในระดับที่บุคคลมีความพึงพอใจ
4. ด้านความก้าวหน้า (Hierarchical success) คือ การรับรู้ถึงโอกาสในการเลื่อนไปสู่ตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยเกิดจากอายุงานหรือการใช้ทักษะจนเป็นที่ยอมรับตามที่องค์กรเป็นผู้กำหนด

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานระดับผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี จำนวน 385 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi Stage Random Sampling) กำหนดเขตนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรีเป็น 10 เฟส (การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, 2561) ผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากแบบไม่ใส่คืน ใช้วิธีการสุ่มตามความสะดวก (Convenience sampling) โดยให้ฝ่ายบุคคลของบริษัทเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา โดยการหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมานในการทดสอบสมมติฐาน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation Analysis) และค่าความสัมพันธ์แบบถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผู้บริหารองค์การมีระดับความคิดสร้างสรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, $SD = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความคิดริเริ่ม และด้านความคิดละเอียดลออ มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.29, 4.26$, $SD = 0.53, 0.53$) ด้านความคิดยืดหยุ่น และด้านความคิดคล่องแคล่ว มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05, 4.00$, $SD = 0.60, 0.59$) ระดับความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$, $SD = 0.45$) รายด้านพบว่า ด้านการเผชิญปัญหาอย่างมีสติด้วยทัศนคติเชิงบวก มีค่าเฉลี่ยระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$, $SD = 0.48$) ด้านความอดทนต่อปัญหา ด้านการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบ และด้านการควบคุมตนเองและสถานการณ์ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, 4.16, 4.08$, $SD = 0.54, 0.53, 0.53$) และระดับความสำเร็จในอาชีพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, $SD = 0.45$) รายด้านพบว่า ด้านบทบาทการทำงาน มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, $SD = 0.51$) ด้านความก้าวหน้า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการเงิน มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20, 4.16, 4.12$, $SD = 0.55, 0.52, 0.58$) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ภาพรวมของความคิดสร้างสรรค์กับความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .626$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่มกับความสำเร็จในอาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .539$) รองลงมา คือ ด้านความก้าวหน้า ด้านบทบาทการทำงาน และด้านการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .462, .441, .346$) ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วกับความสำเร็จในอาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและด้านบทบาทการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .571$,

.504) รองลงมาคือ ด้านความก้าวหน้า และด้านการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .406, .320$) ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดยืดหยุ่นกับความสำเร็จในอาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .538$) รองลงมา คือ ด้านบทบาทการทำงาน ด้านความก้าวหน้า และด้านการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .450, .443, .311$) ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดละเอียดลออกับความสำเร็จในอาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .514$) รองลงมา คือ ด้านบทบาทการทำงาน ด้านความก้าวหน้า และด้านการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .449, .387, .332$) ดังตาราง

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การกลุ่ม
อุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี

ความคิดสร้างสรรค์		ความสำเร็จในอาชีพ				
		บทบาท	ความสัมพันธ์	การเงิน	ความก้าวหน้า	รวม
		การทำงาน	ระหว่างบุคคล			
ด้านความคิดริเริ่ม	r	.441*	.539*	.346*	.462*	.538*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ด้านความคิดคล่องแคล่ว	r	.504*	.571*	.320*	.406*	.537*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ด้านความคิดยืดหยุ่น	r	.450*	.538*	.311*	.443*	.523*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
ด้านความคิดละเอียดลออ	r	.449*	.514*	.332*	.387*	.502*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
รวม	r	.550*	.645*	.388*	.505*	.626*
	p	.00	.00	.00	.00	.00

หมายเหตุ : * $p < .05$

และภาพรวมของความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .718$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้านการควบคุมตนเองและสถานการณ์กับความสำเร็จในอาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านบทบาทการทำงาน และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .655, .566, .513$) รองลงมาคือ ด้านการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .394$) ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้านการรับรู้สาเหตุและความรับผิดชอบกับความสำเร็จในอาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .573, .504$) รองลงมาคือ ด้านบทบาทการทำงาน และด้านการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .478, .383$) ความสามารถในการเผชิญ

และฟันฝ่าอุปสรรคด้านการเผชิญปัญหาอย่างมีสติด้วยทัศนคติเชิงบวก ความสำเร็จในอาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านบทบาทการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .579, .518$) รองลงมา คือ ด้านความก้าวหน้า และด้านการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .485, .361$) ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคด้านความอดทนต่อปัญหากับความสำเร็จในอาชีพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านบทบาทการทำงาน และด้านความก้าวหน้า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง ($r = .629, .614, .556$) รองลงมาคือ ด้านการเงิน มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .429$) ดังตาราง

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี

ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค		ความสำเร็จในอาชีพ				
		บทบาทการทำงาน	ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	การเงิน	ความก้าวหน้า	รวม
ด้านการควบคุมตนเองและ	r	.566*	.655*	.394*	.513*	.637*
สถานการณ์	p	.00	.00	.00	.00	.00
ด้านการรับรู้สาเหตุและความ	r	.478*	.573*	.383*	.504*	.583*
รับผิดชอบ	p	.00	.00	.00	.00	.00
ด้านการเผชิญปัญหาอย่างมีสติ	r	.518*	.579*	.361*	.485*	.582*
ด้วยทัศนคติเชิงบวก	p	.00	.00	.00	.00	.00
ด้านความอดทนต่อปัญหา	r	.614*	.629*	.429*	.556*	.665*
	p	.00	.00	.00	.00	.00
รวม	r	.637*	.710*	.455*	.598*	.718*
	p	.00	.00	.00	.00	.00

หมายเหตุ : * $p < .05$

วัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยเชิงพหุคูณสะสม (R) ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเท่ากับ .752 ค่าความคลาดเคลื่อนจากการพยากรณ์เท่ากับ 2.940 และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเชิงพหุคูณของตัวแปรอิสระ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อนำค่าสถิติต่าง ๆ มาสร้างสมการพยากรณ์ความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 0.895 + 0.188(X_1) + 0.594(X_2)$$

หรือ สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.200(X_1) + 0.593(X_2)$$

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและนำค่าสถิติมาสร้างสมการพยากรณ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารองค์การกลุ่มอุตสาหกรรมผลิตชิ้นส่วนยานยนต์ นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ชลบุรี ได้ร้อยละ 56.4 แสดงให้เห็นว่าความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค (X_2) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพสูงที่สุด ($\beta = 0.593$) รองลงมา คือ ความคิดสร้างสรรค์ (X_1) ($\beta = 0.200$) ดังตาราง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนระหว่างตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความสำเร็จในอาชีพ

ตัวแปร	B	SE	β	t	p
X_1	.188	.046	.200	4.079	.000
X_2	.594	.049	.593	12.099	.000
ค่าคงที่ (Constant)	0.895	.147		6.798	.000
R = .752 R ² = .566 R ² _{adj} = .564 SE.est = 2.940 p = .000					

หมายเหตุ : *p < .05

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่องค์การควรพิจารณาเป็นอันดับแรก คือ ด้านความคิดริเริ่ม ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาความคิดริเริ่มอย่างสม่ำเสมอ คิดหาวิธีการทำงานที่หลากหลาย เตรียมทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง ความฉลาดทางจริยธรรม ความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ ของพรทิพย์ นาคพงศ์พันธ์ (2551) และผลงานวิจัยเรื่อง ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของกิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์ (2551) ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่องค์การควรพิจารณาเป็นอันดับแรก คือ ด้านการเผชิญปัญหาอย่างมีสติด้วยทัศนคติเชิงบวก พร้อมรับมือกับปัญหา โดยไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับความสำเร็จในอาชีพของพนักงานบริษัทประกันชีวิต ของพิณพกา พิณวานิช (2549) และผลงานวิจัยเรื่อง ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของพนักงานขาย ของวันวิสาข์ ฤทธิธาดา (2549)

วัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์กับความสำเร็จในอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง

ความฉลาดทางจริยธรรม ความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ ของพรทิพย์ นาคพงศ์พันธ์ (2551) ระบุว่า พนักงานมีความฉลาดทางจริยธรรม ความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคในระดับสูง มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับความสำเร็จในอาชีพมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่องความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคกับความสำเร็จในอาชีพของพนักงานบริษัทประกันชีวิต ของพิณพกา พิณวานิช (2549) ระบุว่า องค์ประกอบของความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่องความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของพนักงานขาย ของวันวิสาข์ ฤทธิธาดา (2549) ระบุว่า องค์ประกอบของความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคทุกด้าน มีความสอดคล้องกันในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ของรักชนก แสงกาญจน์ (2555) ระบุว่า ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และความพึงพอใจในงาน มีอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหาร

วัตถุประสงค์ที่ 3 ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในอาชีพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 56.4 ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค การสนับสนุนจากครอบครัว กับความสำเร็จในวิชาชีพของหัวหน้าผู้ป่วยโรงพยาบาลศูนย์ ของนภดล คำเต็ม (2545) ระบุว่า ความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในอาชีพของหัวหน้าผู้ป่วยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในวิชาชีพได้ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เชาว์อารมณ์ และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรคที่มีต่อความสำเร็จในการประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ของลลิตรา ผิงงาม (2548) ระบุว่า ภาวะผู้นำ เชาว์อารมณ์ และความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค มีความสัมพันธ์ทางบวก และสามารถทำนายความสำเร็จในการประกอบการวิสาหกิจได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ด้านความคิดสร้างสรรค์ องค์การควรสร้างค่านิยมแห่งการคิด เปิดโอกาสให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้รู้ถึงความสำคัญของกระบวนการคิด เปิดโอกาสให้มีการเสนอแนวทางการทำงานที่แตกต่าง แต่สามารถไปถึงเป้าหมายได้

ด้านความสามารถในการเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค องค์การควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติเพื่อเสริมทักษะและพัฒนาความสามารถให้กับผู้บริหารอย่างต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการรับมือกับปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ

ด้านความสำเร็จในอาชีพ องค์การควรพิจารณาความเหมาะสมของค่าตอบแทนกับหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงค่าตอบแทนที่คาดหวัง ทำให้ผู้บริหารรับรู้ว่าการให้การสนับสนุน เพราะความสำเร็จในอาชีพจะทำให้ผู้บริหารเกิดความภาคภูมิใจในชีวิตการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาข้อมูลกับพนักงานในระดับอื่นและภาคอุตสาหกรรมอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในวงกว้างมากขึ้น ควรศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อนำมาใช้ขยายผลการศึกษาเชิงปริมาณในครั้งนี้ หรือใช้การศึกษาในเชิงปริมาณด้วยสถิติอนุमानชั้นสูงอื่น เช่น การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Enter multiple regression analysis)

เอกสารอ้างอิง

- การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. (2561). *รายงานประจำปี 2561 การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <http://www.ieat.go.th>
- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. (2551). ความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการเอาชนะอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี. *BU Academic review*, 7(2), 9-21.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2548). *การคิดเชิงวิเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: ชัดเชดมีเดีย.
- ชนันท์ ธาตุทอง. (2554). *สอนคิด: การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิด* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ฉลอง สุนทรนนท์. (2558). *ศิลปะสร้างสรรค์พัฒนา (EQ) เด็ก*. กรุงเทพฯ: วาดศิลป์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *เทคนิคการใช้คำถาม พัฒนาการคิด*. นนทบุรี: สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ณกมล ปุญชเขตต์ทีกุล. (2546). บทวิพากษ์ลัทธิอำนาจเบ็ดเสร็จ ตามทัศนะนักปรัชญาสำนักเหตุผลนิยม: จุดเปลี่ยนเชิงรัฐศาสตร์จากระบบปรัชญาแบบปัญญานิยมสู่อำนาจนิยม. *วารสารมหาวิทยาลัยทักษิณ*, 6(2), 103-111.
- ทน เขตกัน. (2556). *เทคนิคสอนศิลปะอย่างสร้างสรรค์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.
- ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์ (2560). รัฐบาลแบบเปิด (Open government): แนวคิดและความท้าทายของการบริหารงานภาครัฐในยุคดิจิทัล. *วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*, 24(1), 41-62.
- ธีรพงศ์ ประดิษฐ์กุล. (2563). *การตลาดดิจิทัล หลังโควิด-19*. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2565, จาก <https://www.thaiprint.org/2021/05/vol130/knowledge130-03/>

- นภดล คำเต็ม. (2545). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรค การสนับสนุนจากครอบครัวกับความสำเร็จในวิชาชีพของหัวหน้าผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- นรินทร์ สุทธิศักดิ์. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ด้านพลศึกษาของนักศึกษาในสถาบันการพลศึกษา (วิทยานิพนธ์การอุดมศึกษาดุสิตบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- ประทุมทิพย์ เกตุแก้ว. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณลักษณะงาน ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคกับความสุขในการทำงานของพยาบาลงานการพยาบาลผ่าตัด (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาคณิต (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์.*
- พรทิพย์ นาคพงศ์พันธ์. (2551). *ความฉลาดทางจริยธรรม ความฉลาดทางความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพ (การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- พินพกา พินวานิช. (2549). *ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคกับความสำเร็จในอาชีพของพนักงานบริษัทประกันภัย: ศึกษาเฉพาะกรณี บริษัท อเมริกันอินเตอร์แนชชั่นแนลแอลเชอร์วัลส์ จำกัด (การศึกษาค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- มณฑรา ธรรมบุญ. (2554). *การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-base-learning). วารสารวิชาการ, 5(2), 11-17.*
- รักษนก แสงกาญจน์. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในอาชีพของผู้บริหารโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 6(1), 171-85.*
- ลลิตรา ผิวงาม. (2548). *ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เชี่ยวชาญ และความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคที่มีผลต่อความสำเร็จในการประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- วันวิสาข์ ฤทธิธาดา. (2549). *ความสามารถในการเผชิญและฟื้นฟ้อุปสรรคที่ส่งผลต่อความสำเร็จในอาชีพของพนักงานขาย: กรณีศึกษา พนักงานขายเครื่องถ่ายเอกสาร บริษัท ไทยฟูจิซีร็อกซ์ จำกัดในเขตกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- วิทยา นาควัชระ. (2557). *เลี้ยงลูกให้เก่ง ดี มี สุข (IQ EQ MQ AQ) (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: Goodbook.*
- วิทยา นาควัชระ. (2544). *อยู่อย่างสง่า. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พรินต์แอนด์พับลิชชิ่ง.*
- วุฒิเกียรติ เตชะมงคลาภิวัฒน์. (2561). *โรบินสัน จัดหนัก 5 ปีทุ่ม 1.5 หมื่นล้านโหมตะวันออกลุยไอชเลอีคอมเมิร์ซ. สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2565, จาก <https://mgronline.com/business/detail/9610000023048>*

- ตันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2545). *เทคนิคการสร้าง IQ EQ AQ: 3Q เพื่อความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมองศรีเอทีเฟเบอร์.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์. (2555). *พัฒนาทักษะการคิดตามแนวปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์.
- อัครา เอิบสุขสิริ. (2556). *จิตวิทยาสำหรับครู*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารี พันธุ์ณี. (2545). *ฝึกคิดให้เป็น คิดให้สร้างสรรค์*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไยโหมเอ็ดดูเคท.
- อารี พันธุ์ณี. (2557). *ฝึกให้คิดเป็นคิดให้สร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Dubrin, A. J. (1990). *Effecting business psychology* (3rd ed). Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall.
- Gattiker, U. E., & Larwood, L. (1986). Subjective career success: A study of manager and support personnel. *Journal of Business and Psychologym*, 1, 78–94.
- Guilford, J. P. (1967). *The nature of human intelligence*. New York: McGraw-Hill Book.
- Harris L. C., & Ogbonna, E. (2006). Service sabotage: A study of antecedents and consequences. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 34, 534–558.
- Judge, T. A., et al. (1995). An empirical investigation of the predictors of executive career success. *Personal Psychology*, 48, 485–591.
- Lau, V. P., & Shaffer, M. A. (1999). Career success: The effects of personality. *Career Development international*, 4(4), 225–231.
- Melamed, T. (1995). Career success: The moderating effect of gender. *Journal of Vocational Behavior*, 47, 35–60.
- Seibert, S. E., & Kraimer, M. L. (2001). The five-factor model of personality and careers success. *Journal of Vocational Behavior*, 58(1), 1–21.
- Stoltz, P. G. (1997). *Adversity quotient: Turning obstacles into opportunities*. New York: John Wiley Son.
- Walton, R. E. (1975). The diffusion of new work structures: Explaining why success didn't take. *Organizational Dynamics*, 3(3), 2–22.